

ע.ע.

3882

פרוטוקול מס. 3/21

מישיבת ועדת העבודה
מיום ד', י"ט באייר תשי"ט - 27.5.59
(בשעה 8.30)

נכח:

- חברי הוועדה: ע. גוברין - היו"ר
- ב. אידלסון
- מ. אדם
- ש. בנה
- י. כהן
- י. כץ
- ח. למדן
- ח. מנדל-כהן
- מ. קלמר
- א. דימלש
- י. דיפתין
- א. שוטסק

מוזמנים:

- ד. רוזוליו - נציב שירות המדינה
- ד. אראן - סגן נציב
- י. אלוני - ממונה על תקנות ותנאי עבודה
- ח. כהן - היועץ המשפטי לממשלת-ישראל
- מ. גלם - מטעם משרד המשפטים

סדר-היום:

1. שאילתות;
2. חוק שירות המדינה (סיווג פעילות - מפלגתית ומובנית כספיים), תשי"ט-1958.

שאלות:

י. כהן:
היה רצוי שהוועדה תשמע מפי שר-העבודה פרטים על ההתפתחויות בשירות התעסוקה, כי לאחרונה הגיעו אלינו בעניין זה הדיים המעוררים דאגה.

ע.ע.

א. דימלט:

אני מציע שהיו"ר, על דעת הוועדה, יבקש מאת שר-העבודה למסור לנו מה הם העיכובים בהרכבת מינהלת השירות, שבלעדיה לא יכול השירות לפעול.

כן היה ברצוני לשמוע, האמנם מנגנון שירות התעסוקה רואה עצמו כשירות המדינה, או שבגלל זה שהחוק לא הופעל והמינהלה איננה קיימת ישנם עובדים בשירות זה שעדיין חושבים כי הם נציגי גופים וארגונים, לפי החומר שישנו בידי, עובדי לשכות העבודה בכמה מקומות נהגו כפי שהיה נהוג עד כה ולקחו חלק פעיל בתעסוקת הנחירות מטעם רשימה זו או אחרת.

י. דיפתין:

ברצוני להזכיר לוועדה, כי הכנסת העבירה אלינו לדיון, במסגרת הצעות-לסדר-היום, את ובעית הביטוח מחומר עבודה, את בעיית הפיצויים למפוטרים, את בעית הביטוח המשפחתי ועוד כמה בעיות, מאחר שעד לפיזור הכנסת ישנם רק מספר חדשים מועטים, הייתי מציע שאם אי-אפשר לגשת מיד לדיון בבעיות אלו במליאת הוועדה, נבחר היום בוועדת משנה אשר תטפל באופן דחוף בבירור הבעיות הנ"ל, ונביא את מסקנותינו בפני מליאת הכנסת.

א. שוסטק:

שירות התעסוקה שהקימונו, שהוא הישג חשוב לממשלה ולכל המפלגות בכנסת, לא רק שלא רכש את המעמד שהיה צריך לרכוש בקרב הציבור, נדמה לי שיסודותיו נהרסו כבר בהתחלה, שירות התעסוקה עדיין לא פועל לפי החוק, מינהלת השירות טרם הורכבה, ואינני יודע מי אשם בזה, אני מציע שהוועדה תקיים על נושא זה דיון עוד ביום שני, בהשתתפות שר העבודה.

אני תומך בהצעת חבר-הכנסת דיפתין, לבחור בוועדת משנה לבירור בעית הביטוח מפני אבטלה.

ש. בבה:

הגיעו אלי ידיעות, כי אחר ההישגים הגדולים בהקמת שירות התעסוקה התבטל בזה שהתקציב כמעט הוכפל ונתקבלו מאות עובדים חדשים, אני תומך בהצעה, לקיים עוד ביום שני ישיבה לדיון על נושא זה.

אשר לנושאים השונים העומדים בסדר-יומה של הוועדה, אני מציע שהיו"ר יביא לפנינו בישיבה הקרובה תכנית לעבודת הוועדה עד לפיזור הכנסת, עם סדר עדיפויות, על-מנת שהבעיות הדחופות תמצאנה את פתרונן המעשי עוד במושב זה.

היו"ר ע. גוברין:

אתמול פנה אלי שר-העבודה בבקשה להופיע עוד היום בפני הוועדה כדי למסור פרטים בענין שירות התעסוקה, לאור השמועות השונות שהופצו בענין זה לצערו, לא יכולתי להזמין, כי היה ברצוני שהוועדה תסיים היום את הדיון בחוק המונח לפניו, ואמרת שאשתדל להזמין לישיבה הבאה, אם תהיה אפשרות, אכנס את הוועדה עוד ביום שני, ואם לא - אזמין את שר העבודה לישיבה שתקיים ביום ר' הבא.

אנסה בשבוע הבא להכין תכנית לעבודת הוועדה ולהביאה לפניו, על-מנת לסיים את החומר שטמנה לנו הכנסת.

2. חוק שירות המדינה (סיווג פעילות מפלגתית ומגבית כספיים), תשי"ט-1958.

אני מציע לדחות את הדיון בחוק זה
לנסת הרביעית.

ס. קלמר:

איננו יכולים לקבל הצעה זו.

היו"ר ע. גונברין:

סעיף 6:

ס. גלס:

הצעה זו מסתמכת על סעיף 2 של חוק שירות המדינה (מינויים), כפי שהוצע בזמנו. בינתיים נתקבל הסעיף כשינויים מסויימים המחייבים גם שינויים בסעיף זה הוועדה הוסיפה לרשימת המשרות שעליהן לא חל חוק שירות המדינה (מינויים) שני סוגי עובדים נוספים: עובדים במפעלים מסויימים של משרד הבטחון ועובדים ארעיים או שכירי יום. המגמה בהצעת החוק המקורית היתה להעמיד לחוקים מיוחדים את האחראים בעניינים שהסעיפים 4 ו-5 דנים בהם לגבי המשרות שהוצאו מתחולת חוק שירות המדינה (מינויים). לא כן המצב לגבי שני סוגי העובדים הנוספים, שעליהם אין משמעת מיוחדת.

על-כן אני מציעים לנסח את סעיף 6 כדלקמן:
"הוראות הסעיפים 4 ו-5 לא יחולו על עובדי המדינה המנויים בסעיף 2(1) - (5) לחוק שירות המדינה (מינויים), תשי"ט-1958."

נדמה לי כי רצוי להוסיף, כי הודאה זו אינה באה לגרוע מאחריות משמעתית לפי חוק אחר.

ב. אידלסון:

אני מציעה לפרט את סוגי העובדים שעליהם לא יחולו הוראות הסעיפים 4 ו-5.

י. ריפתין:

עומדות לפנינו שתי שאלות: שאלת ההפגנות ושאלת המגביות, אם זכרוננו אינו מטעני, בשעתו התעוררה הבעיה, שעוררה סערה בציבור, כקשר למגביות מפלגתיות הבערכות ע"י שרי ממשלה. עומדת השאלה: האם מותר לשר בממשלה לערוך מגביות מפלגתיות, האם ברור מנוסח החוק שהוא אינו רשאי לעשות זאת? אני מתנה את יחסי לסעיף זה בהבהרה מוסמכת מטעם הממשלה ובאיזו דרך היא רוצה למנוע אי-הבנה בעניין זה. אם לא תהיה הבהרה מוסמכת, נדמה לי שארשום הסתייגות.

ש. כבה:

אילו היינו מאשרים את הסעיף כפי שהוא מוצע, לא היינו פותרים את הבעיה שעוררה בשעתו סערה בציבור, כי לפי הנוסח המוצע, אין החוק חל על שרי ממשלה. לדעתי, מלבד חברי הכנסת, צריך החוק לחול על כל עובדי המדינה, מבלי יוצא מהכלל.

ס. קלמר:

לדעתי, הוראות חוק זה אינן צריכות לחול על עובד ארעי.

ג. הנה:

אני מציע לקבוע אינוכס של תפקידים בשירות המדינה שעליהם לא יחולו הסעיפים 4 ו-5.

דרושה אכחזה בין נבחרים, חברי-כנסת, לבין סוגים אחרים של עובדי המדינה, באשר חברי כנסת מייצגים מפלגות מסויימת, ולא יתכן לאסור עליהם להשתתף בפעילות מפלגתית.

לא הייתי מציע לכרוך ביחד את הסעיפים 4 ו-5.

נדאה לי, למשל, כי שר בממשלה יכול להשתתף בהפגנה בעלת אופי מדיני, באשר שר בממשלה הוא אישיות מדינית, לעומת זאת, לא נדאה לי ששר יעסק במגבית שאיננה מכוונת לעניינים ממלכתיים, בעיקר לאור המציאות שעיקר המגביות גורמת בחו"ל, והשרים מבטאים בחו"ל, קודם-כל, את המדינה כולה, עדיכית מגבית בחו"ל ע"י שר לטובת מפלגה פוגמת במעמדו ונתפקידו של השר בממשלה.

ה. למדו:

ככל שאנו רוצים להקיף בחוק את כל סוגי האנשים

המשרתים בדרך זו או אחרת את מדינת ישראל, בין כנבחרים, בין כשופטים, בין כעובדים, אנו מסלפים את החוק ולא נשיג את המטרה העיקרית, שהיא - ליצור ציבור של עובדים שיש להם תקנון של התנהגות, שהם לאט לאט מתרגלים להיות עובדי-מדינה, שיש עליהם חובות של רציפות ומילוי תפקידים המחייבים אותם באופן ישיר, אינני מקבלת את הדעה, כי כל מי שמקבל משכורת מקופת המדינה דינו כדין עובד המדינה, על חוק זה לדרון רק בעובדי המדינה, ועל-כן אני מציעה לקבוע בו הגדרה ברורה של "עובד-המדינה", לגבי כל יתר האנשים המקבלים משכורת מקופת המדינה על פי חוקים אחרים, נדרון על התנהגותם בחוקים המקבילים, כי ככל שנערבב את העניינים נחטיא את המטרה.

ב. אידולסון:

אף אני סבורה שהנבחרים אינם צריכים להיות כלולים בחוק זה.

אשר לעובדי המדינה, אינני מקבלת את הדעה שאסור לעובד המדינה להתרשם למטרה-ציבורית כלשהי, הייתי מבינה אילו היו אוטורים עליו לעשות זאת בזמן מילוי תפקידו.

ס. ארם:

אינני מכיין את ההתחסדות ואת הדיבורים על דפולטיזציה, כאשר כל אחד יודע שזהו שקר, מדוע אסור לעובד מדינה להיות חבר פעיל במפלגה, מדוע אסור לו להשתתף בהפגנה? כל מטרת החוק היא למנוע, שעובד מדינה ישתמש לדעה במעמדו, אני מציע לקבוע, שאסור יהיה לעובד מדינה להתרשם כספים למטרה הקשורה במפלגה פוליטית.

י. כץ:

לדעתי, החוק שלפנינו הוגש כתוצאה מהמטרה שהתעוררה-בנפש להתרמה מסויימת של שך מסויינים, צריך היה לדרון כיצד להגדיר את סמכויותיהם של השרים מעניין זה, והנה החוק בא לדאוג בעיקר לבדן שעובדי מדינה לא יעסקו בפעילות מפלגתית, לא ישתתפו באסיפות והפגנות בעלות אופי מדיני ולא יתרימו כספים לאיזו מטרה שהיא זולת לאוצר המדינה.

ע.ע.

אינני יודע מה זו אסיפה בעלת אופי מדיני,
הייתי אומר: בעלת אופי מפלגתי,

כן אין החוק מפרש מה זה - בתוקף תפקידו,

האם מותר לעובד מדינה להתרים כספים למטרות
צדקה? - החוק אינו מפרש זאת,

אני מציע למנות ועדה מצומצמת, אשר בהשתתפות
היועץ המשפטי הגדיר ברורות למה מכיון כל סעיף המעיה.

היו"ר ע. גוברין:
אני מצטער מאוד על הודעת כמה חברי-כנסת,
כי הצעת החוק באה בגלל הסערה שהתעוררה בקשר
להתרמה מפלגתית של שר מסויים, כל סעיפי החוק הזה היו בחוק הקודם
שטיפלנו בו בכנסת השניה.

ח. סגורי-כהן:
למה זה נגזר זמן כה רב?

היו"ר ע. גוברין:
זה לא נגזר, אלא ועדת העבודה לא סיימה
את עבודתה בגלל סיבות טכניות בלבד.

אשר לשאלה שעוררה חברת הכנסת אידלסון
בקשר להתרמת למטרות צדקה, בסעיף 8 נאמר בפירוט, כי "פעולה האסורה
לפי סעיף 5, דשאית הממשלה להתירה למטרה ציבורית, בדרך-כלל או למקרה
מסויים", המחוקק דאג לכך שתהיה אפשרות להתרמה למטרות ציבוריות,
כן תלוי הדבר בתפקיד שממלא עובד המדינה, על בעלי תפקידים מסויים
צריך לאסור גם התרמות למטרות צדקה, על-מנת למנוע לעז.

אשר למערה שהתעוררה בקשר להתרמת של שר
מסויים, הטענה הייתה בקשר לכך שהשר מנה לפקיד ממשלתי, על טופס של
המשרד, בבקשה להתרים כספים, השרים הם חברי מפלגות, ואינני מבין
את הצביעות בענין זה, אני מכיר חברי כנסת שמבחינת מעמדם במדינה,
הם מקיפים יותר מאשר שני שרים להתרים תרומות מפלגתיות, כך שאינני
מבין מדוע האיסור צריך לחול על שרי ממשלה.

י. כהן:
חברי הכנסת אינם מייצגים את המדינה,

היו"ר ע. גוברין:
כל חבר-כנסת מייצג את המדינה,

אני סבור, כי דוקא ההגדרה "הסגנה או
תלוכה בעלות אופי מדיני" היא הטובה ביותר, אילו היה כתוב: "בעלות
אופי מפלגתי", אני מבין שאז אפשר היה להתנגד לזה.

היראות הסעיפים 4 ו-5 צריכות לחול גם
על סוגי עובדים שהוצאו מחולת החוק, כמו חיילים, אנשי צבא, פועלים
בתעש - אולם נראה לי שבעובדים אלה צריך לטפל לא בחוק זה, עליהם
חלים חוקים מיוחדים,

אינני מתנגד להצעת חבר הכנסת כץ, למנות
ועדה מיוחדת שתדון על הדברים לגופם,

אנו יכולים לקבוע, כי החוק חל על עובדי מדינה המקבלים שכרם לפי קביעת נציבות שירות המדינה.

ח. למדן:

הודיכוח שהתנהל עתה שכנע אותי ואת חברי

ח. כהן:

כי אפשר למחוק בכלל את סעיף 6, כי סעיף 9 קובע ש"עובד המדינה המפר חובתו לפי חוק זה, אחראי אחריות משמעתית", פירוש הדבר שהחוק חל רק על אותם עובדי המדינה שחל עליהם שיפוט משמעתית. נוסח זה מוציא מכלל החוק חברי כנסת, ועובדים נבחרים אחרים שאין עליהם שיפוט משמעתית, ומאידך כולל בתוכו את כל עובדי המדינה, לרבות שופטים, שחל עליהם שיפוט משמעתית.

לדעתי, עובדי מדינה הנאים במגזע עם הקהל, אשר צריכים כאן לסרב וכאן להעניק, כאן להוסיף וכאן למעט - אסור להם לבוא במגע עם הקהל הרחב לצורך כלשהו אחר חוץ מאשר לצורך שירות המדינה, וכל כמה שנחמיר בענין זה, נטיב לעשות.

הוחלט למחוק את סעיף 6.

ברצוני לשאול: האם בענין התרמות ע"י שרים עמדת הממשלה היא כעמדת יו"ר הוועדה?

י. ריפתין:

עמדת הממשלה היא, שהחוק הזה לא יחול על שרים. גם אם תקבל הצעתי למחוק את סעיף 6, התוצאה תהיה שהחוק לא יחול על שרים, מפני שעל השרים לא מוטלת אחריות משמעתית, מוטלת עליהם אחריות פרלמנטרית.

ח. כהן:

אני שואל על עמדה מריטורית של הממשלה לגבי התרמות מפלגתיות ע"י שרים.

י. ריפתין:

אינני יכול לענות על כך, אני יכול לענות רק על כוונת הממשלה לגבי חקיקה.

ח. כהן:

